

PREPORUKE

ZA PRIMJERENO PONAŠANJE U VIRTUALNIM SUSTAVIMA ZA PROVOĐENJE *ONLINE* NASTAVE I OSTALIM OBLICIMA RADA U VIRTUALNOM OKRUŽENJU

1. UVOD

Preporuke za primjereno ponašanje u virtualnim sustavima za provođenje *online* nastave i ostalim oblicima rada u virtualnom okruženju (dalje: *online* nastava) donesene su kako bi se na odgovarajući način osiguralo smisleno ostvarenje pravila ponašanja koja vrijede tijekom uobičajenih oblika izvođenja nastave, odnosno u stvarnim predavaonicama, radionicama i laboratorijima (dalje: *onsite* nastava).

Preporuke se odnose jednako na sve sudionike *online* nastave, predmetne nastavnike, suradnike i ostale osobe koje sudjeluju u izvođenju nastave na pojedinom kolegiju (dalje: nastavnici) te studente (osim ako nije izrijekom navedeno drugačije).

U situaciji koja zahtijeva izvođenje *online* nastave nužno je da sudionici budu spremni na suradnju i strpljenje te poštivanje uobičajenih načela akademske čestitosti smisleno ostvarivih u virtualnom okruženju.

Na izvođenje *online* nastave i pravila ponašanja tijekom takve nastave na odgovarajući se način primjenjuju odgovarajući akti Sveučilišta u Rijeci (dalje: Sveučilište) odnosno sastavnica (primjerice, Pravilnik o studijima Sveučilišta u Rijeci te pravilnici o studijima pojedinih sastavnica, Etički kodeks Sveučilišta u Rijeci, Etički kodeks za studente/studentice Sveučilišta u Rijeci, Pravilnik o stegovnoj odgovornosti nastavnika i suradnika Sveučilišta u Rijeci, Pravilnik o stegovnoj odgovornosti studenata/studentica Sveučilišta u Rijeci itd.).

Svi sudionici nastavnog procesa međusobno se odnose s poštovanjem i pristojnošću uz poštivanje najviših standarda akademske čestitosti, što podrazumijeva, primjerice, ali ne isključivo, međusobno uvažavanje, prihvaćanje različitih mišljenja, strpljenje i pravilno jezično izražavanje.

2. ODGOVARAJUĆI UVJETI ZA ODRŽAVANJE *ONLINE* NASTAVE

Od sudionika u *online* nastavi očekuje se da nastoje osigurati primjerene uvjete (radne/prostorne/tehničke) za kvalitetno i neometano praćenje *online* nastave (primjerice, odgovarajuća oprema i dostupnost stabilne veze, neometanje videozapisima i/ili audiozapisima i sadržajima nepovezanim s nastavnim procesom, neometanje pozadinskom bukom i sl.).

Sastavnice Sveučilišta obvezne su osigurati primjerene uvjete za izvođenje *online* nastave, a iznimno, u slučaju postojanja odgovarajućih uvjeta i opravdanih razloga, dopustiti nastavnicima izvođenje nastave iz privatnog prostora (rad od kuće).

U slučaju da student nije u mogućnosti osigurati tehničke uvjete za praćenje nastave (primjerice, neposjedovanje odgovarajuće opreme ili veze), o tome mora odmah izvijestiti upravu odgovarajuće sastavnice Sveučilišta radi korištenja postojećih programa sastavnice Sveučilišta ili Sveučilišta za pružanje pomoći studentima za nabavku IT opreme.

3. OBVEZE SUDIONIKA U *ONLINE* NASTAVI

1. Tijekom *online* nastave od studentata se očekuje:

- redovita prisutnost na nastavi
- aktivno sudjelovanje u nastavi
- uključena kamera i mikrofoni tijekom cijelog trajanja sinkrone nastave, osim ako nastavnik ne zatraži isključivanje ili postoje druge opravdane okolnosti s kojima je nastavnik unaprijed upoznat
- da tijekom sinkrone nastave svojim ponašanjem ne ometaju nastavni proces, uključujući zabranu bavljenja drugim sadržajima koji nisu vezani za nastavni proces
- poštivanje zadanih rokova za izvršenje pojedinih studentskih obveza na kolegijima (primjerice, do zadanoga vremenskog roka prenijeti (*upload*) datoteku sa seminarskim radom, zadaćom, fotografijom, rješenjima zadataka i sl.)
- interakcija s nastavnicima
- korištenje *online* konzultacija prema uputama nastavnika (studentima se sugerira da unaprijed najave potrebu za konzultacijama izvan nastave kako bi im nastavnici napravili raspored individualnih termina i pravovremeno ih o tome obavijestili)
- pristupanje oblicima kontinuirane provjere znanja osobno i pod svojim imenom i prezimenom te sudjelovanje u takvim provjerama sukladno uputama nastavnika, uz poštivanje pravila akademske čestitosti (samostalni rad, zabrana primanja ili davanja nedopuštene pomoći od strane drugih osoba tijekom provjera znanja i sl.).

2. Tijekom *online* nastave od nastavnika se očekuje:

- redovito održavanje nastave prema izvedbenom planu i satnici
- uključena kamera i mikrofoni tijekom cijelog trajanja sinkrone nastave
- korištenje odgovarajućih mogućnosti virtualnih platformi za dijeljenje nastavnih sadržaja (primjerice, dijeljenje ekrana za prikaz prezentacija, korištenje virtualnih ploča i sl.)
- vođenje evidencije nazočnosti na sinkronoj nastavi, odnosno evidencije pristupa asinkronoj nastavi (ukoliko odgovarajući oblik asinkrone nastave to omogućava)
- omogućavanje postavljanja pitanja studenta tijekom sinkrone *online* nastave, bilo javljanjem putem mikrofona, bilo putem opcije čavrljanja (*chat*)
- omogućavanje *online* konzultacija
- dostavljanje rasporeda individualnih termina za *online* konzultacije svim studentima koji su pravovremeno najavili potrebu za konzultacijama
- pravovremeno obavještanje studenata o važnim informacijama vezanim za *online* nastavu (primjerice, o nastavnim materijalima, načinima stjecanja ishoda učenja, obvezama, zadacima, rokovima i sl.)

- pravovremeno pružanje svih povratnih informacija vezanih za nastavni proces u virtualnom okruženju (primjerice, komentari i ocjene različitih oblika kontinuirane provjere znanja, komentari i ocjene ispita i sl.).

4. KOMUNIKACIJA U *ONLINE* NASTAVI I NA VIRTUALNIM PLATFORMAMA

1. *Online* nastava, izvođena u virtualnom okruženju sinkrono ili asinkrono, službena je komunikacija. Svi sudionici trebaju sudjelovati osobno i pod svojim imenom i prezimenom. Virtualne platforme za *online* nastavu ne smiju se koristiti za dijeljenje neformalnog i zabavnog sadržaja.
2. Virtualne platforme za *online* nastavu ne smiju se koristiti za dijeljenje povjerljivih informacija i osobnih podataka koji nisu vezani za nastavni proces, a radi zaštite takvih informacija i podataka, odnosno zaštite sigurnosti u virtualnom prostoru.
3. Svi sudionici nastave odgovorni su za sve što pišu, komentiraju, postavljaju u obliku datoteke ili na drugi način objavljuju na virtualnu platformu za izvođenje *online* nastave (dalje: objava).
4. Sudionici objavom pod vlastitim imenom odgovaraju za sadržaj koji objave na platformi predviđenoj za održavanje *online* nastave.
5. Prilikom objava koriste se i poštuju gramatička i pravopisna pravila hrvatskog jezika, odnosno jezika na kojem se izvodi nastava.
6. Objave služe za razmjenu važnih informacija među svim sudionicima *online* nastave u vezi s nastavnim procesom, odnosno između studenata i nastavnika, a u svrhu ostvarenja ishoda učenja.
7. Datoteka može biti u tekstualnom obliku, multimedijalnom obliku ili drugom odgovarajućem obliku (primjerice, fotografija snimljena pametnim telefonom ili tabletom sukladno uputama ili dogovoru s nastavnikom i sl.). Ona služi za razmjenu nastavnih materijala, izvršenje pojedine nastavne obveze studenta ili za drugu odgovarajuću svrhu ostvarenja ishoda učenja tijekom *online* nastave. Svaki nastavnik određuje pravila za organizaciju datoteka na svom kolegiju te se svi studenti moraju pridržavati tih pravila.
8. Čavrljanje (*chat*) primarno služi za osobnu komunikaciju između nastavnika i studenta, a prema uputi nastavnika može služiti i za javnu komunikaciju unutar nastavne grupe (primjerice, javno komentiranje, javno postavljanje pitanja ili javno odgovaranje).
9. Čavrljanje (*chat*) među studentima u virtualnoj predavaonici se ne preporuča, a ako postoji, ne smije sadržavati sadržaje protivne sljedećoj točki.
10. Tijekom izvođenja *online* nastave ili u korištenju virtualnih platformi za izvođenje *online* nastave zabranjena je svaka komunikacija protivna standardima akademske čestitosti, uključujući:
  - objave neprimjerenog sadržaja (primjerice, objave u bilo kojem obliku koje sadrže prijetnje, vrijeđanja, vulgarnosti, omalovažavajuće, diskriminatorne ili uznemiravajuće izjave, oblike nasilja i sl.)
  - postavljanje datoteka neprimjerenog naziva
  - kršenje autorskih prava
  - kršenje pravila o zabrani plagiranja.

11. Na prekršitelje zabrane iz prethodne točke primjenjuju se odgovarajući akti Sveučilišta i sastavnice, a posebno pravila o etičkoj i stegovnoj odgovornosti sudionika nastavnog procesa.

5. SNIMANJE *ONLINE* NASTAVE I NEOVLAŠTENI DIJELJENJE NASTAVNIH SADRŽAJA

1. Nastavnik zadržava pravo i mogućnosti snimanja *online* nastave, o čemu mora obavijestiti sudionike nastavnog procesa prije početka snimanja.
2. Studenti ne smiju snimati *online* nastavu bez izričitog odobrenja nastavnika (primjerice, snimanje izreska ekrana, videosnimke i/ili audiosnimke i sl.).
3. Neovisno o prethodnim točkama, zabranjeno je dijeljenje, objavljivanje ili omogućavanje dostupnim bilo kojeg oblika nastavnih sadržaja ili materijala osobama koje nisu sudionici nastavnog procesa (osobama koje nisu nastavnici ili studenti na kolegiju), osim u svrhu nastavničke evaluacije (redovita evaluacija kvalitete i/ili *peer* evaluacija).

Preporuke je pripremila **Radna skupina za izradu Preporuka za primjereno ponašanje u virtualnim sustavima za provođenje *online* nastave i ostalim oblicima rada u virtualnom okruženju** u sastavu:

- prof. dr. sc. Sanja Barić
- studentica Ivana Babić
- izv. prof. dr. sc. Zoran Ježić
- asistentica Nina Licul
- doc. dr. sc. Silvija Mrakovčić
- izv. prof. dr. sc. Sanja Smojver-Ažić
- doc. art. Darija Žmak Kunić.